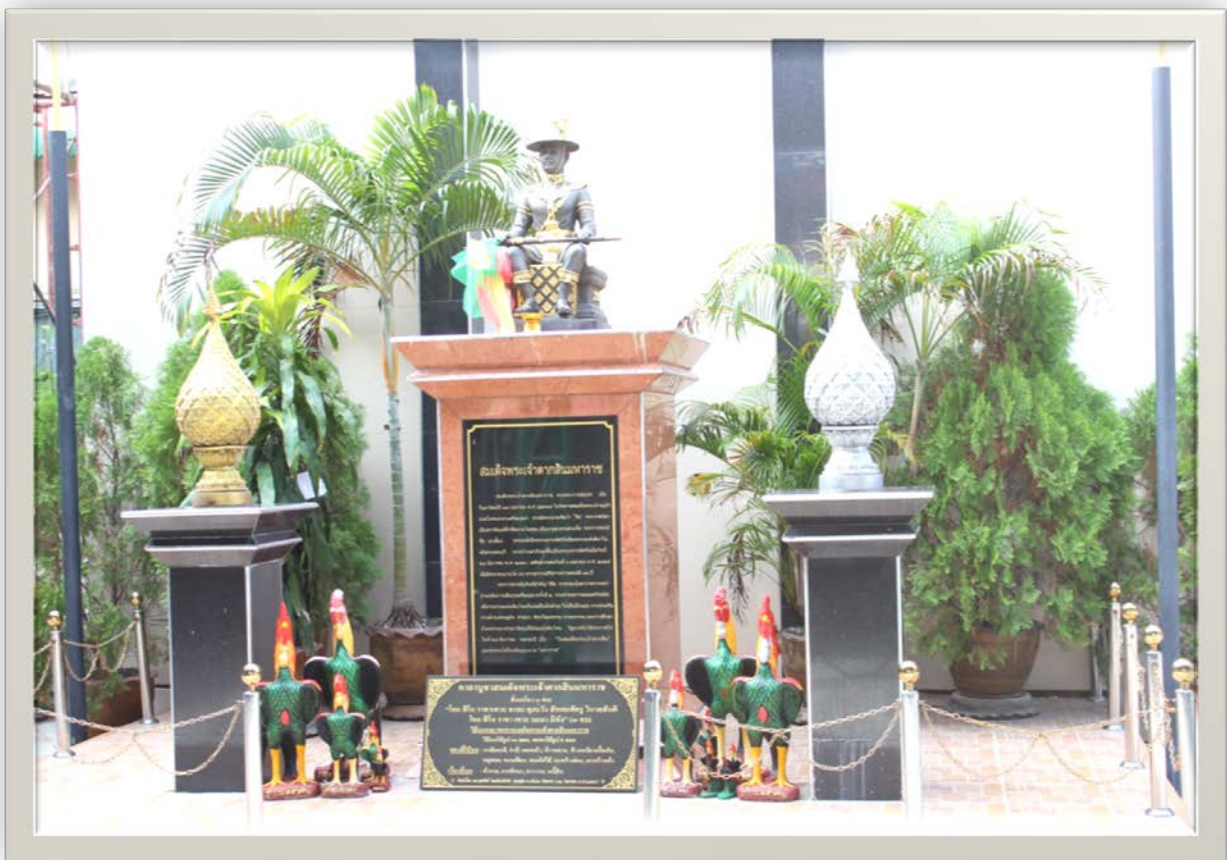

แหล่งการเรียนรู้

จุดที่ ๓ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

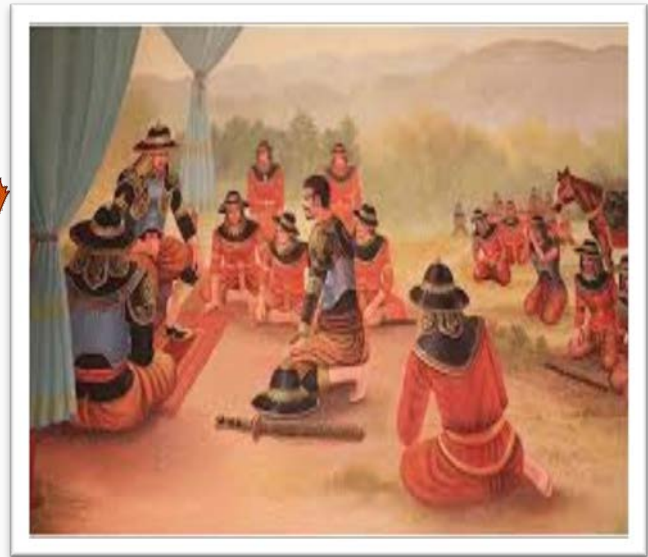

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในสมัยกรุงธนบุรี เสด็จพระราชสมภพ ณ วันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๒๗๗ ในแผ่นดินสมเด็จพระบรมราชาที่ ๓ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระองค์ทรงเป็นสามัญชน กำเนิดในตระกูลแต่มีพระนามเดิมว่า สิน พระราชบิดาเป็นจีนชื่อไหฮอง เดินทางจากประเทศจีนมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย แล้วได้สมรสกับหญิงไทยชื่อ นางนกเอี้ยง มีหลักฐานบันทึกว่าสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงเคยเป็นพ่อค้าเกวียนผู้ทรงปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสามารถด้านกฎหมายเป็นพิเศษ ได้ช่วยกรมการเมืองชำระถ้อยความของราษฎรทางภาคเหนืออยู่เนืองๆ เนื่องจากได้ทำความดีมีความชอบต่อแผ่นดิน จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็น เจ้าเมืองตากในเวลาต่อมา

ในปีพุทธศักราช ๒๓๐๘ - ๒๓๐๙ พระยาตากได้นำไพร่พลลงมาสมทบ เพื่อป้องกันกรุงศรีอยุธยา ระหว่างที่พม่าล้อมกรุงอยู่ได้ทำการต่อสู้จนเป็นที่เลื่องลือว่าเป็นแม่ทัพที่เข้มแข็งมากที่สุดคนหนึ่ง และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระยาวชิรปราการเจ้าเมืองกำแพงเพชร ในวันที่ ๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๓๑๐ (ก่อนที่จะเสียกรุงศรีอยุธยา ให้แก่พม่าประมาณ ๓ เดือน) พระยาตากได้รวบรวมกำลังตีฝ่าวงล้อม ของพม่าไปตั้งมั่น เพื่อที่จะกลับมากู้เอกราชต่อไป

จากหลักฐานตามพระราชพงศาวดาร พระยาตากได้รวบรวมไพร่พลประมาณ ๕๐๐ คน มุ่งไปทางฝั่งทะเลทางทิศตะวันออก ระหว่างเส้นทางที่ผ่านไ้ไปนั้นได้ปะทะกับกองกำลังของพม่าหลายครั้ง แต่ก็สามารถตีฝ่าไปได้ทุกครั้ง และสามารถรวบรวมไพร่พลตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์ได้มากขึ้นเรื่อยๆ ในวันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๓๑๐ พม่ายึดกรุงศรีอยุธยาได้ เจ้าเมืองใหญ่ๆ พวกกันตั้งตัวเป็นเจ้า และควบคุมหัวเมืองใกล้เคียงไว้ในอำนาจ หลังจากพระยาตากยึดเมืองจันทบุรีได้ ก็ได้ประกาศตั้งตัวเป็นอิสระ และจัดตั้งกองทัพขึ้นที่นี่ โดยมีผู้คนสมัครใจเข้าร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก รวมทั้งนายสุตจินดาซึ่งต่อมาได้รับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ในรัชกาลที่หนึ่ง

หลังฤดูมรสุมในเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๓๑๐ พระยาตาก ได้ยกกองทัพเรือออกจากจันทบุรีล่องมาตามฝั่งทะเลในอ่าวไทย จนถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยา และได้ต่อสู้จนยึดกรุงธนบุรีคืนจากพม่าได้ ต่อจากนั้นได้ยกกองทัพเรือต่อไปถึงกรุงศรีอยุธยา เข้าโจมตีค่ายโพธิ์สามต้น เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๓๑๐ และสามารถกอบกู้เอกราชให้ชาติไทยได้เป็นผลสำเร็จ โดยใช้เวลาเพียง ๗ เดือน นับตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยา ให้กับพม่าหลังจากนั้นได้ทรงเลือกกรุงธนบุรีเป็นราชธานี เนื่องจากทรงเห็นว่ามิชัฎมิตี ประกอบกับ กรุงศรีอยุธยาเสียหายหนัก จนยากแก่การบูรณะให้เหมือนเดิม ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๓๑๑ ได้ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ทรงพระนามว่า **“สมเด็จพระบรมราชาที่ ๔”** แต่ประชาชนนิยมเรียกว่า **“พระเจ้าตากสิน”**

ในรัชสมัยของพระองค์ได้มีการทำศึกสงครามอยู่เกือบตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อรวบรวมแผ่นดินให้เป็นปึกแผ่นและขับไล่พม่าออกจากราชอาณาจักร ถึงแม้ว่าบ้านเมืองจะอยู่ในภาวะสงครามเป็นส่วนใหญ่ แต่สมเด็จพระเจ้าตากสินก็ยังทรงมุ่งมั่นที่จะฟื้นฟูประเทศในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม ได้มีการติดต่อค้าขายกับประเทศต่างๆ เช่น จีน อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ และโปรดให้มีการสร้างถนนและขุดคลอง เพื่ออำนวยความสะดวกในการคมนาคม นอกจากนี้ยังทรงส่งเสริมทางด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและวรรณกรรม รวมทั้งการศึกษาในด้านต่างๆ ของประชาชนอีกด้วย

หลังจากครองราชย์ได้ประมาณ ๑๕ ปี ได้มีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นเหตุให้รัชสมัยของพระองค์ต้องสิ้นสุดลง สมเด็จพระเจ้าตากสินเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๓๒๕ ขณะที่มิพระชนมายุได้ ๔๘ ปี ต่อจากนั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี และได้ทรงย้ายราชธานีมาฝั่งกรุงเทพมหานคร เนื่องจากสมเด็จพระเจ้าตากสินได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อแผ่นดินไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะได้ทรงกอบกู้เอกราชให้ชาติไทย รัฐบาลจึงได้ประกาศให้วันที่ ๒๘ ธันวาคม ของทุกปี (ซึ่งตรงกับวันที่ทรงปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์) เป็น **“วันสมเด็จพระเจ้าตากสิน”** นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังมีมติให้ถวายพระราชสมัญญานามว่า **“สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช”**

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระองค์ไม่เพียงจะได้รับ การเทิดทูนอย่างสูงจากชนชาวไทย ในฐานะพระมหากษัตริย์ นักรบเท่านั้น พระองค์ยังเป็นที่ยิ่งทางใจของคนทั่วไปตลอดมา ด้วยความเชื่อว่าบารมีแห่งพระองค์ท่านจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในเรื่องการค้าขาย การเรียน การงาน ผู้ที่มีหนี้สิน จากการค้าขายมักไปบนบานที่นั่นเพราะเชื่อว่าพระองค์ จะสามารถช่วยเหลือในเรื่องของหนี้สินได้ เพราะในอดีตนั้น เคยเป็นหนี้เป็นสินประเทศจีน จึงทำให้พระองค์เข้าใจหัวอก ของคนเป็นหนี้นั่นเอง ท่านจึงเป็นที่พึ่งแก่ผู้ที่ต้องขอพรหรือ บนบานในเรื่องการเรียนด้วยเช่นกัน

สารน่ารู้

คาถาบูชาสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งนะโม (๓ จบ)

“ โอม ลีโน ราชาเทวะ ชะยะ ตุภะวัง สัพพะศัตรู วินาสสันติ
โอม ลีโน ราชาเทวะ นะมา มิหัง ” (๓ จบ)

วิธีบนและขอพร สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

วิธีบนใช้รูป ๑๖ ดอก วิธีขอพรใช้รูป ๙ ดอก

ของที่ใช้นบน : กล้วยมะลิ , จำปี , ดอกแก้ว , ข้าวหลาม ,
ข้าวเหนียวเนื้อเค็ม , หมูทอด , ขนมหีเยน ,
ขนมใส่ไส้ , มะพร้าวอ่อน , มะพร้าวแก้ว
เรื่องทีบน : ค้าขาย , การศึกษา , การงาน , หนี้สิน